

Aktuální vybrané informace z dění na poli Evropské unie (září – říjen 2016)

CCBE Newsletter za září a říjen 2016

CCBE publikovala Newsletter za září a za říjen 2016. Obě vydání jsou k dispozici v českém jazyce na internetové stránce:

<http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=12127>

Speciální vydání CCBE Newsletteru na téma migrace

CCBE publikovala speciální monotematické číslo Newsletteru CCBE, a to na téma migrace. Newsletter je k dispozici v anglickém jazyce na internetové stránce:

http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/Newsletter/CCBEINFO_special_edition_2016/EN_newsletter_special_edition.pdf

CCBE praktický průvodce pro advokáty ohledně ESLP

CCBE v září 2016 publikovala praktickou příručku pro advokáty ve formě otázek a odpovědí věnovanou řízení před Evropským soudem pro lidská práva. Publikace je dostupná v anglickém jazyce na internetové stránce:

http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/PD_STRAS/PDS_Guides_recommendations/EN_PDS_20161021_The-European-Court-of-Human-Rights-Questions-Answers-for-Lawyers.pdf

Jmenování soudců Tribunálu EU

Dne 7. září 2016 jmenovaly vlády členských států EU 14 soudců Tribunálu a jednoho generálního advokáta Soudního dvora. Více informací je k dispozici v českém jazyce na internetové stránce:

<http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/09/07-general-court-further-judges-appointed/>

Komise představila zprávu o zlepšování právní úpravy

Dne 14. září 2016 Evropská komise předložila zprávu o dosažených výsledcích a dalších krocích pro zlepšování právní úpravy a dosažení hmatatelných výsledků pro evropské občany. Komise se v roce 2016 prozatím soustředila hlavně na iniciativy s vysokou přidanou hodnotou pro EU: podporu investic, řešení uprchlické krize, posílení hranic, boj proti změně klimatu, podporu inovací prostřednictvím jednotného digitálního trhu, budování energetické unie a boj proti daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem. Věnovala se také zjednodušení stávajících právních předpisů a zajištění jejich aktuálnosti. V posledních dvou letech bylo staženo z legislativní procedury 90 návrhů nových právních předpisů, které se nedařilo schválit, 32 zastaralých předpisů bylo zrušeno a 103 oblastí, kde je možné právní předpisy zjednodušit, bylo identifikováno. Došlo také k významnému zvýšení zapojení vlád členských

států a dalších zúčastněných stran díky zřízení platformy REFIT. Více informací je k dispozici v českém jazyce na internetové stránce:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3014_cs.htm

Komise zveřejnila prvotní výsledky šetření v odvětví elektronického obchodu

Předběžná zpráva Evropské komise ze dne 15. září 2016 o šetření v odvětví elektronického obchodu potvrzuje, že elektronické obchodování se v EU rychle rozmáhá, a poukazuje na obchodní praktiky, které by mohly tlumit hospodářskou soutěž a omezovat výběr spotřebitelů. Mezi největší omezení patří využívání smluvních omezení prodeje ve smlouvách o distribuci ze strany výrobců. Zpráva uvádí, že více než dvě pětiny maloobchodníků se setkávají s určitou formou cenových doporučení nebo omezení ze strany výrobců, téměř pětinu maloobchodníků omezuje smlouva v prodeji na internetových tržištích, necelá desetina maloobchodníků má ve smlouvě stanoveno omezení, které jim brání podávat nabídky na internetové stránky porovnávající ceny a více než desetina maloobchodníků čelí podle svých slov smluvním omezením, kterými jim dodavatelé brání v přeshraničním prodeji. Více informací o výsledcích šetření naleznete v českém jazyce na internetové stránce: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3017_cs.htm

Návrh CCBE na revizi směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách

Dne 16. září 2016 vydala CCBE svůj návrh na revizi směrnice 93/13/ES o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Návrh je odpovědí na REFIT (program Evropské komise pro účelnost a účinnost právních předpisů EU) v oblasti práva na ochranu spotřebitele. CCBE vidí potřebu v novelizaci směrnice zejména za účelem zvýšení úrovně ochrany spotřebitele a právní jistoty. CCBE navrhuje zvýšení úrovně harmonizace směrnice na maximální možnou, což sníží překážky, které jsou dnes kladeny na spotřebitele různorodou aplikací unijních předpisů na národní úrovni. Dále CCBE apeluje na zakotvení přednosti individuálních ujednání před obecnou úpravou. Dále CCBE navrhuje vytvoření tzv. „černého seznamu“ pojmů, které jsou vždy nepřiměřené a tzv. „šedého seznamu“ pojmů, které mohou být nepřiměřené. Tyto pojmy by měly nadále usnadňovat činnost Soudního dvora zejména při zvažování, zda určitá smluvní ustanovení spadají do nepřiměřených ujednání. Více informací o návrhu je k dispozici v anglickém jazyce na internetové stránce: http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/EUROPEAN_PRIVATE_LAW/EPL_Position_papers/EN_EPL_20160916_CCBE_proposal_for_a_revision_of_Directive_9313EC_on_unfair_terms_in_consumer_contracts.pdf

Stanovisko CCBE k návrhu na doplnění směrnice o praní špinavých peněz

CCBE vydala dne 16. září 2016 své stanovisko k návrhu na doplnění směrnice 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu ze dne 5. července 2016, ve kterém opětovně zdůrazňuje své obavy, které již v minulosti zmínila v souvislosti se čtvrtou Směrnicí proti praní špinavých peněz. CCBE se domnívá, že smysl směrnice, kterým bylo v první řadě bojovat proti praní špinavých peněz a financování terorismu, se obrátil spíše v potírání vyhýbání se daňovým povinnostem a daňovým únikům. Přestože CCBE dlouhodobě podporuje zavedení efektivních opatření proti daňovým únikům,

tento návrh neshledává být ani proporcionálním ani dostatečně účinným, navíc není vhodné, aby regulace, jejímž smyslem je jiná problematika, upravovala oblast výběru daní. CCBE dále nevidí důvod pro další návrh, jelikož již 4. Směrnice proti praní špinavých peněz výrazně přesahuje mezinárodní standardy v dané oblasti a není důvod je tedy měnit ještě před jejím vstupem v platnost. Celý text stanoviska včetně podrobných návrhů a opatření je k dispozici v anglickém jazyce na internetové stránce:

http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/ANTI_MONEY_LAUNDERING/AML_Position_papers/EN_AML_20160916_CCBE_comments_on_the_proposal_to_amend_Directive_on_the_prevention_of_the_use_of_the_financial_system_for_the_purpose_of_money_laundering_or_terrorist_financing.pdf

Stanovisko CCBE k návrhu nařízení Komise Dublin IV

Dne 16. září 2016 vydala CCBE stanovisko k návrhu nařízení Komise COM(2016) 270, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, které je reformou nařízení 604/2013 Dublin III. CCBE zastává názor, že návrh nového nařízení v několika oblastech ještě více komplikuje stávající systém, a to zejména tím, že: nevytváří žádná kritéria pro určení státu zodpovědného za posuzování žádosti; vytváří tzv. předběžné posouzení pro stát, jehož kompetence je založena na základě doručení první žádosti o mezinárodní ochranu; limituje přesun do jiného členského státu pod hrozbou sankcí; vytváří překážky pro nezletilé bez doprovodu pro aplikaci diskrečních ustanovení; vytváří opravný mechanismus usídlení pro spravedlivé rozdělení zodpovědnosti mezi jednotlivé členské státy, což z velké části kopíruje v současnosti aplikovaný dočasný mechanismus relokace, který se ukázal být neúspěšným. Z těchto důvodů navrhuje CCBE zpětvzetí návrhu a jeho kvalitativní přepracování tak, aby odpovídal mezinárodním lidskoprávním standardům. Celé stanovisko CCBE je k dispozici v anglickém jazyce na internetových stránkách:

http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/MIGRATION/MIG_Position_papers/EN_MIG_20160916_CCBE_comments_on_Dublin_regulation_reform_proposal.pdf

Evropská komise navrhla povinný rejstřík transparentnosti pro všechny orgány EU

Evropská komise dne 28. září 2016 navrhla vytvořit rejstřík transparentnosti, který by byl povinný pro všechny tři orgány EU – Evropský parlament, Radu a Komisi. Rejstřík se vztahuje na všechny činnosti prováděné s cílem ovlivnit proces tvorby právních předpisů a provádění politiky orgány EU. První rejstřík transparentnosti zřídila Komise společně s Evropským parlamentem v roce 2011. V dubnu 2014 byl pak aktualizován interinstitucionální dohodou, nicméně zůstává platný pouze pro tyto dva orgány. Registrace v něm je v současnosti dobrovolná, přičemž jeho etickým kodexem se dnes řídí více než 9 800 subjektů, včetně ČAK. Více informací o novém návrhu rejstříku transparentnosti je k dispozici na internetových stránkách v českém jazyce:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3182_cs.htm

Výroční zpráva EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2015

Rada přijala část výroční zprávy EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2015 zabývající se otázkami týkajícími se jednotlivých zemí a regionů, která doplňuje tematickou část zprávy uveřejněnou dne 20. června 2016. Zpráva je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách:

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12299-2016-INIT/cs/pdf>

CCBE odsoudilo pokusy o znovuzavedení trestu smrti v Turecku

CCBE publikovala 10. října 2016 stanovisko proti možnému znovuzavedení trestu smrti v Turecku. Ke stanovisku se připojilo 35 mezinárodních i národních organizací a advokátních komor, a to včetně ČAK. ČAK tak spolu s dalšími zahraničními advokátními komorami (Anglie, Austrálie, Belgie, Dánsko, Francie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Rakousko, Španělsko, Švédsko, Kanada-Quebec) a mezinárodními advokátními organizacemi (např. UIA, FBE, AIJA, ECBA a další) vyjádřila přesvědčení, že zrušení trestu smrti přispívá globálně k podpoře a ochraně lidské důstojnosti a postupnému vývoji lidských práv. Právo na život je zaručeno národními i mezinárodními úmluvami. Evropský soud pro lidská práva vykládá právo na život jako nezcizitelný atribut lidských bytostí a přisuzuje mu nejvyšší hodnotu v hierarchii lidských práv. Stanovisko je k dispozici v anglickém jazyce na internetových stránkách:

http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/Pressreleases/2016/EN_HR_PR_0916.pdf

Nová směrnice o prozatímní právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby

Dne 13. října 2016 Rada EU udělila konečný souhlas se směrnicí o prozatímní právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby zbavené osobní svobody a právní pomoci v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu. Oproti návrhu Komise byla oblast působnosti směrnice rozšířena, aby za určitých podmínek zahrnovala právo na právní pomoc ve všech fázích trestního řízení. Původní návrh stanovil pouze právo na prozatímní právní pomoc, která se měla vztahovat výhradně na počáteční fázi trestního řízení před přijetím konečného rozhodnutí o právní pomoci. K určení toho, zda má dotčená osoba na právní pomoc nárok, budou moci země EU využívat posouzení majetkových poměrů a odůvodněnosti. Cílem posouzení majetkových poměrů je vyhodnotit, zda dané osobě skutečně chybí dostatečné prostředky na uhrazení právní pomoci, zatímco posouzení odůvodněnosti umožňuje určit, zda je poskytnutí právní pomoci s ohledem na okolnosti případu v zájmu spravedlnosti. Po vyhlášení v Úředním věstníku budou mít členské státy 30 měsíců na provedení směrnice ve svých vnitrostátních právních předpisech. Text směrnice je k dispozici v českém jazyce na internetové stránce:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52013PC0824>

Návrh nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce

Cílem nařízení je vytvořit Úřad evropského veřejného žalobce pro boj proti trestným činům ohrožujícím finanční zájmy EU, zejména v případech s přeshraničním rozměrem. Na nařízení se pracuje již od roku 2013. Rada pro spravedlnost a vnitřní věci v říjnu 2016 dosáhla předběžné dohody o posledním souboru článků tohoto nařízení, jejichž projednávání nebylo

během předcházejících předsednictví dokončeno. Tyto zbývající články se týkají pravidel soudního přezkumu, spolupráce se třetími zeměmi a s nezúčastněnými členskými státy a vztahů s Eurojustem. Ministři poprvé projednali celé znění nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce, a to konkrétně z hlediska účinnosti a nezávislosti. V jednáních se bude pokračovat s cílem dosáhnout konečné dohody na prosincovém zasedání Rady.

Evropská komise navrhla úpravu autorského práva

Digitální technologie mění způsob produkce a distribuce hudby, filmů, televizních a rozhlasových pořadů, knih a tisku a mění i způsob přístupu k nim. Z tohoto důvodu se začala Evropská komise zabývat modernizací autorského práva a 14. září 2016 představila své návrhy na jeho modernizaci, konkrétně dvě směrnice a dvě nařízení. Navrhované změny mají zajistit zejména větší výběr a snadnější přístup k obsahu on-line a z jiných členských států, úpravu autorských práv pro potřeby vzdělávání a výzkumu a udržitelný trh pro tvůrce, kreativní odvětví a tisk. Návrhy jsou součástí strategie pro jednotný digitální trh z května 2015. Doplňují návrh nařízení o přenositelnosti právního obsahu z prosince 2015, revidovanou směrnici o audiovizuálních mediálních službách a sdělení o on-line platformách z letošního května. Na podzim tohoto roku Komise navrhne důraznější vymáhání práv duševního vlastnictví všeho druhu včetně práv autorských. Více informací o jednotlivých změnách je k dispozici v českém jazyce na internetových stránkách:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3010_cs.htm

Zpráva o fungování justičních systémů

Evropská komise pro efektivitu justice (CEPEJ) Rady Evropy v říjnu 2016 publikovala obsáhlou zprávu č. 23 ohledně trendů fungování justičních systémů v pozorovaných 45 evropských zemích. Zpráva obsahuje podrobné informace o justičních systémech, organizaci soudů, rozpočtů, soudců, státních zástupců i advokátech. Nově je publikována i speciální tematická studie č. 24 věnovaná využití informačních technologií u soudů. Oba dokumenty jsou k dispozici v anglickém znění na internetové stránce:

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2016/publication/REV1/2016_1%20-%20CEPEJ%20Study%2023%20-%20General%20report%20-%20EN.pdf

<http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2016/publication/CEPEJ%20Study%2024%20-%20IT%20report%20EN%20web.pdf>

Reforma daně z příjmu právnických osob

Evropská komise dne 25. října představila své plány, jimiž se má přepracovat způsob, jakým jsou na jednotném trhu zdaňovány společnosti, a zavést spravedlivější systém daně z příjmů právnických osob. Změny zahrnují přenastavení společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob či zlepšení stávajícího systému pro řešení sporů týkajících se dvojího zdanění v EU a posílení stávajících pravidel proti zneužívání. Více informací je k dispozici v českém jazyce na internetové stránce:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3471_cs.htm

Vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva

Dne 25. října 2016 přijal Evropský parlament usnesení obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva. Díky společnému úsilí CCBE a zástupců advokátních komor v Bruselu dokument obsahuje mnohá ustanovení vyzdvihující klíčovou roli právních profesí a nutnost její nezávislosti, např. „nezávislý výkon povolání právních profesí je jedním ze základních pilířů svobodné a demokratické společnosti“. Usnesení je k dispozici v českém jazyce na internetové stránce:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0409+0+DOC+XML+V0//CS>

Judikatura:

Soudní dvůr Evropské Unie: Stanovisko generálního advokáta o požadavku ověření pravosti podpisu notářem

21. září 2016 bylo publikováno stanovisko generálního advokáta Macieje Szpunara ve věci C-342/15 (Leopoldine Gertraud Piringer) týkající se odmítnutí rakouského soudu zapsat do katastru nemovitostí poznámku o prodeji nemovitosti z důvodu, že ověření pravosti podpisu na návrhu nebylo učiněno notářem, nýbrž českým advokátem. Generální advokát se mj. domnívá, že směrnice 77/249/ EHS¹ ani článek 56 SFEU² nebrání vnitrostátní právní úpravě vyhradit ověřování pravosti podpisů na listinách nezbytných pro vznik a převod věcných práv k nemovitostem soudům a notářům.

Velký senát ESLP prověří případ týkající se trestního stíhání advokáta a neumožnění vést svou vlastní obhajobu

Senát ESLP, kterému mu byl přidělen případ Correia de Matos proti Portugalsku (stížnost č. 56402/12), postoupil jeho projednávání Velkému senátu. Případ se týká trestního řízení vedeného proti stěžovateli, advokátovi, pro urážku soudce a faktu, že mu nebylo umožněno vést svou vlastní obhajobu v tomto trestním řízení, protože místní soudy vyžadovaly, aby byl zastoupen jiným advokátem.

Velkému senátu ESLP byl podstoupen případ týkající se soudního přezkumu postupu českého Národního bezpečnostního úřadu

Senát V. sekce ESLP jednomyslně rozhodl (rozsudkem ze dne 26. 11. 2015), že ve věci Regner proti České republice v rámci řízení o soudním přezkumu rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu o zrušení platnosti osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi

1 Směrnice Rady ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů (77/249/EHS)

2 Čl. 56 SFEU

(bývalý článek 49 Smlouvy o ES)

Podle následujících ustanovení jsou zakázána omezení volného pohybu služeb uvnitř Unie pro státní příslušníky členských států, kteří jsou usazeni v jiném členském státě, než se nachází příjemce služeb.

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem rozšířit použitelnost této kapitoly též na poskytovatele služeb, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí a kteří jsou usazeni v Unii.

nedošlo k porušení práva stěžovatele na kontradiktornost řízení a rovnost zbraní, jakožto dílčích atributů práva na spravedlivý proces dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Věc byla postoupena na žádost stěžovatele dne 2. května 2016 velkému senátu Soudu a veřejné projednání se uskutečnilo 19. října 2016.